

Entreprenadförsäkring T108:2

Gäller från 2015-01-01

Denna entreprenadförsäkring uppfyller kraven på minimiomfattning av allriskförsäkring som föreskrivs i ABO4 respektive ABTO6 eller motsvarande branschavtal. För verksamhet på **arbetsområde** gäller följande.

Ord som anges i **fet** stil finns definierade i Allmänna Avtalsbestämmelser, AA.

Innehållsförteckning

1 Vem försäkringen gäller för	2
2 När försäkringen gäller	2
3 Var försäkringen gäller	2
4 Försäkrat intresse/Försäkrade skadehändelser	3
5 Undantag	3
6 Försäkringsbelopp	4
7 Självrisk	4
8 Skadevärderingsregler	4
9 Ersättningsregler	5
10 Säkerhetsföreskrifter	6
12 Åtgärder vid skada	9
13 Anmälan om skada med mera	10
16 Tidpunkt för betalning av ersättning	11

1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för **försäkringstagaren**.

Försäkringen gäller i fråga om

1.1 ARBETEN

- även för **försäkringstagarens** beställare om denne är **byggherre**
- även för **försäkringstagarens** underentreprenör i den omfattning **försäkringstagaren** enligt skriftligt avtal med denne åtagit sig att hålla försäkring.

1.2 HJÄLPMEDEL

- även för ägare till hjälpmedel som **försäkringstagaren** leasar, hyr, lånar eller köpt enligt avbetalningskontrakt om ägaren inte kan få ersättning genom annan försäkring
- även för **försäkringstagarens** beställare om denne är **byggherre** och **hjälpmedlet** erfordras för att fullfölja det avtalade åtagandet.

1.3 BEFINTLIG EGENDOM

- även för **försäkringstagarens beställare** och då endast om **försäkringstagaren** skriftligt åtagit sig att försäkra denna egendom
- även för privatperson i egenskap av hyresgäst eller bostadsrättshavare.

För annan än **försäkringstagaren** gäller försäkringen dock endast i mån denne inte har rätt till ersättning genom försäkring som han tecknat för egen räkning.

2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid som försäkringen varit i kraft med de begränsningar som anges i 2.1-2.2.

För **Arbeten** som utgör montageverksamhet gäller försäkringen under sammanlagt högst fyra veckor vid provbelastning, provkörning, provdrift, prestandaprov eller liknande för skada orsakad härav.

2.1 ARBETEN SOM UTFÖRS PÅ ENTREPRENAD

2.1.1 ENTREPRENADTID

För **Arbeten** som utförs på entreprenad, gäller försäkringen till dess **Arbeten** eller del därav avlämnats eller övertagits.

Vid skada som har orsakats av att entreprenaden helt eller delvis tagits i bruk före avlämnandet eller övertagandet gäller att försäkringen inte omfattar skada i den mån skadan kan ersättas genom annan gällande försäkring.

2.1.2 GARANTITID

Försäkringen gäller dessutom efter avlämnande eller övertagande i högst

- 6 år från garantitidens början för skada som uppkommer vid avhjälpande av fel i arbetsprestation
- 5 år från garantitidens början för skada som beror på fel i arbetsprestation och som upptäcks under garantitiden
- 3 år från garantitidens början för skada som uppkommer vid avhjälpande av fel i material
- 2 år från garantitidens början för skada som beror på fel i material och som upptäcks under garantitiden.

Detta gäller endast under förutsättning att **försäkringstagaren** enligt entreprenadavtalet är skyldig att ersätta skadan.

2.2 ARBETEN I EGEN REGI

För **Arbeten** som utförs för **försäkringstagarens** egen räkning (för eget bruk eller för försäljning) gäller försäkringen intill dess **Arbeten** tagits i bruk, dock längst 3 månader från den tidpunkt då de kunnat tas i bruk.

3 Var försäkringen gäller

3.1 PÅ ARBETSOMRÅDE

Försäkringen gäller på **Arbetsområde**, som står till den försäkrades disposition för entreprenadens eller montagens utförande och som är beläget inom Norden.

3.2 PÅ TILLFÄLLIG PLATS

Försäkringen gäller även på tillfällig förvaringsplats inom Norden för material avsett att ingå i pågående arbete som omfattas av försäkringen.

För **Hjälpmedel** gäller försäkringen även på annan plats inom Norden i samband med tillfällig förvaring, reparation eller service.

3.3 TRANSPORT

Försäkringen gäller under landtransport inom Norden till eller från **Arbetsområde** samt under lastning och lossning i samband med sådan transport.

4 Försäkrat intresse/Försäkrade skadehändelser

Försäkringen omfattar endast sådan skada som består i att egendomens värde minskat eller gått förlorat. Försäkringen avser således inte förlust som beror på att egendomen inte kan användas under viss tid eller på beräknat sätt och inte heller förlust genom avbrott i verksamheten.

Ersättning lämnas, med nedanstående begränsningar och undantag, för oförutsedd fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom.

5 Undantag

5.1 ALLMÄNNA UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för skada

- som består i förslitning, förbrukning, korrosion (t ex rost eller frätning), kavitation, beläggning eller annan avsättning
- genom svinn
- genom stöld, bedrägeri, förskingring eller liknande förmögenhetsbrott. Försäkringen gäller dock för skada genom stöld eller annat tillgrepp om tidpunkten för brottet kan preciseras och om rimliga säkerhetsåtgärder har vidtagits med hänsyn till egendomens värde och förhållandena i övrigt
- av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering
- på begagnad egendom ingående i sådana **Arbeten** som utgör montageverksamhet. Undantaget tillämpas inte om den försäkrade kan visa att skadan inte till någon del orsakats av bristfällighet eller felaktighet i den begagnade egendomen
- vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med dammgengombrott i damm som inte är **Arbeten**.

5.2 ARBETEN

Försäkringen gäller inte för kostnad för att åtgärda

- fel i material eller i utförd arbetsprestation och inte heller för skada på **Arbeten** som orsakats av sådant fel
- **Arbeten** som är felaktiga på grund av ofullständiga eller felaktiga beräkningar, ritningar, beskrivningar, råd eller anvisningar och inte heller för skada på **Arbeten** som orsakats av sådan felaktighet. Undantaget avser dock endast sådana kostnader som skulle ha uppkommit om felaktigheten hade åtgärdats omedelbart före skadans uppkomst.

Försäkringen gäller inte heller för **Arbeten** som utförs i konsortium.

5.3 HJÄLPMEDEL

Försäkringen gäller inte för skada

- på förbrukningsmaterial ingående i **Hjälpmedel** t ex drivmedel, däck och slangar, filter, linor, packningar, remmar och kedjor, larvband och transportband om inte skadan uppkommit genom brand eller inbrott
- av sådan art som inte är till följd av påvisbar yttre orsak
- som består i sönderfrysning av förbränningsmotor med därtill hörande kylsystem.

5.4 BEFINTLIG EGENDOM

För **Befintlig Egendom** gäller försäkringen endast för sådan skada som har direkt samband med utförande av avtalat åtagande.

Försäkringen gäller inte för skada genom sprängning, pålning, spontning eller annat grundläggningsarbete.

6 Försäkringsbelopp

Försäkringen omfattar egendom som försäkrad äger eller **försäkringstagaren** enligt entreprenadhandlingarna eller annat skriftligt avtal är ersättningskyldig för eller åtagit sig att försäkra.

Försäkring gäller i sin helhet såsom **Förstarisikförsäkring**.

Följande egendom omfattas inte av försäkringen.

- **Arbeten** - i den mån arbetsåtagandet överstiger SEK 800 000 - avseende petrokemisk industri, bro, viadukt, bergrum, tunnel, dammbyggnad, vattenkraftstation, atomkraftverk, hamnanläggning eller **Arbeten** under, i eller ovanför vattendrag, sjö eller hav.
- **Hjälpmedel** av typ mobilkran, tornsvängkran, gräv-, schakt-, väg- och pålningsmaskin samt övriga motordrivna fordon och släpfordon till dessa, luftfartyg, luftkuddefarkoster (svävare), hydrokoptrar, skepp och båtar, timmersläp, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk samt byggnadsverk under bogsering till sjöss.

6.1 ARBETEN

Högsta ersättning för **Arbeten** framgår av försäkringsbrevet/beviset.

6.2 HJÄLPMEDEL

Högsta ersättning för **Hjälpmedel** framgår av försäkringsbrevet/beviset.

6.3 ÖVRIGT

- **Befintlig Egendom** tillhörig beställaren - om denne är **byggherre** - intill sammanlagt högst SEK 2 000 000
- **Befintlig Egendom** tillhörig hyresgäster och bostadsrättsinnehavare intill högst SEK 20 000 per lägenhet eller lokal
- **Arbetsstagares Egendom** intill SEK 8 000 för varje arbetstagare eller det högre belopp som kan finnas angivet i respektive kollektivavtal, dock omfattas inte **pengar och värdehandlingar**
- **Pengar och värdehandlingar** som tillhör **försäkringstagaren**
- förvarade i låst värdeskåp enligt minst standard SS 3150 intill sammanlagt högst SEK 40 000
- vid **rån och överfall** intill sammanlagt högst SEK 80 000.
- **Ritningar och arkivalier och datainformation** intill sammanlagt högst SEK 80 000.

7 Självrisk

Om inte annat anges i försäkringsbrevet/-beviset utgör självrisken vid varje skadetillfälle 0,5 **prisbasbelopp**.

7.1 SJÄLVRISK FÖR BESTÄLLAREN

Vid skada som beställaren ska ansvara för är självrisken 1 **prisbasbelopp**.

7.2 FLERA SKADOR

Endast en självrisk - den som gäller då den första skadan inträffade - ska tillämpas

- vid flera skador som orsakats av samma defekt hos en eller flera produkter
- för skador som uppkommit av samma orsak och vid samma tillfälle.

8 Skadevärderingsregler

8.1 ARBETEN, HJÄLPMEDEL OCH BEFINTLIG EGENDOM

Vid skada värderas denna till kostnaden för att utan dröjsmål återställa egendomen på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material.

I skadekostnaden ska inte inräknas merkostnad som föranleds av reparation på övertid eller som uppkommit därigenom att transport skett på annat sätt än med sedvanligt transportmedel.

I skadekostnaden räknas inte den värdeminskning som föremålet efter reparation möjligen kan anses ha undergått genom skadan.

Utökas i samband med återställandet skadat föremåls utrustning eller avkastningsförmåga, ska vid värderingen skälig hänsyn tas till detta.

Om **Hjälpmedel** eller **Befintlig Egendom** minskat i värde genom ålder, slitage och omodernitet med mer än halva nyanskaffningsvärdet vid skadetillfället, värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till det på grund av ålder, slitage och omodernitet minskade värdet.

Återställs inte den skadade egendomen inom två år och på samma plats, värderas skadan till skillnaden mellan egendomens **dagsvärde** omedelbart före och omedelbart efter skadan.

8.2 RITNINGAR, ARKIVALIER OCH DATAINFORMATION

Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år nedläggs för att återställa den förlust av för verksamheten nödvändig information som uppkommit genom skadan.

Med **ritningar, arkivalier och datainformation** avses endast sådana ritningar, register eller kartotek som innehåller information, som med nödvändighet måste återskapas vid skada.

8.3 PENGAR OCH VÄRDEHANDLINGAR

Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år nedläggs på återställande.

8.4 VÄRDERING AV SKADA PÅ ARBETSTAGARES EGENDOM

Arbetsstagares egendom som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt kollektivavtalets regler.

Arbetsstagares egendom i övrigt värderas enligt normala försäkringsvillkor för hem- och villaförsäkring.

9 Ersättningsregler

Skada värderas enligt värderingsreglerna i punkt 8 och ersätts enligt följande regler.

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast lämna ersättning för liden skada, även om försäkringsbeloppet är högre.

9.1 FÖRSTARISKFÖRSÄKRING

Gäller försäkringen på **Första risk** ersätts uppkommen skada inklusive röjningskostnader intill försäkringsbeloppet med de begränsningar som framgår av villkoren i övrigt.

9.2 RÄDDNINGS- OCH RÖJNINGSKOSTNAD

Utöver försäkringsbeloppet för den skadade egendomen ersätts nödvändiga räddnings- och röjningskostnader vid skada som omfattas av försäkringen. Ersättning lämnas med högst SEK 1 200 000.

9.3 FORCERINGSKOSTNAD

Utöver försäkringsbeloppet lämnas ersättning för skäliga merkostnader som beror på forceringsåtgärder i samband med reparation av ersättningsbar skada. Ersättning lämnas med 10 % av skadekostnaden, dock högst SEK 1 200 000.

9.4 SKADA VID TRANSPORT TILL ELLER FRÅN ARBETSOMRÅDE

Ersättning lämnas intill försäkringsbeloppet, dock högst SEK 400 000 vid varje skada och endast om **försäkringstagaren** står faran för egendomen och skadan inte kan ersättas genom annan försäkring.

9.5 VISSA HJÄLPMEDEL

För skada på **Hjälpmedel** befintliga på skepp, båtar, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk eller liknande är ersättningen begränsad till högst SEK 400 000.

9.6 LÅSÄNDRINGAR

Låsändringar till följd av att nyckel eller låskod förkommit ersätts med upp till SEK 400 000. Ersättningen förutsätter att nyckel eller kod som förvarats i godkänt värdeskåp hos **försäkringstagaren** eller dennes ombud och stulits i samband med **inbrott** eller förkommit vid **rån**.

9.7 FÖRORENING MED MERA

Vid förorening av eller annan inverkan på sjö eller annat vattenområde eller grundvatten, till följd av ersättningsbar egendomsskada, lämnas ersättning för röjning med mera med högst SEK 400 000.

9.8 NATURSKADA OCH DAMMGENOMBROTT

Vid naturskada och dammgengebrott är den sammanlagda ersättningen för egendom, avbrott, hyresförlust, extrakostnad och röjning begränsad till

- SEK 5 000 000 per skadetillfälle vid skada genom jordskred, jordras, berggras, lavin, jordskalv, genombrott av damm för magasinering av vatten såsom vattenmagasin vid vattenverk, kvarn eller branddamm
- SEK 1 000 000 per skadetillfälle vid skada genom skyfall, snösmältning, stigande hav, sjö eller vatten drag när vatten strömmar från markytan direkt in i byggnad eller inomhus tränger upp ur avloppsledning.

9.9 SKADEGÖRELSE UTAN SAMBAND MED INBROTT ELLER UTBROTT

Den sammanlagda ersättningen för egendom, avbrott, hyresförlust, extrakostnad och röjning är begränsad till SEK 5 000 000 per skadetillfälle vid skadegörelse på försäkrad egendom utan samband med inbrott eller utbrott.

9.10 MERVÄRDESSKATT

Vid utbetalning av skadeersättning avräknas mervärdesskatten för den som är redovisningsskyldig för sådan skatt.

9.11 UPPGÖRELSE I GODO

Har försäkringsgivaren förklarat sig villig att göra upp i godo med den som kräver ersättning, är försäkringsgivaren fri från skyldighet att svara för därefter uppkommen kostnad samt att företa ytterligare utredning.

10 Säkerhetsföreskrifter

Med säkerhetsföreskrift avses en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare.

Den försäkrade, anlitate uppdragstagare eller entreprenörer och berörda arbetstagare är skyldiga att följa i försäkringsavtalet angivna säkerhetsföreskrifter som försäkringsgivaren meddelat i syfte att förhindra eller begränsa skada.

Beträffande minskning eller bortfall av ersättning, om säkerhetsföreskrift inte iakttagits, se punkt 10.10.

10.1 GENERELLA REGLER

Den försäkrade ska utöver angivna föreskrifter i punkt 10.2 - 10.7

- Försäkringsförbundets tekniska rekommendationer, FTR
- de föreskrifter som anges i försäkringsbrevet/beviset eller i särskilt villkor
- de föreskrifter som meddelas av tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande, i syfte att förhindra eller begränsa skada
- de föreskrifter - med tillämpningsföreskrifter - som i syfte att förhindra eller begränsa skada meddelats i lag eller förordning om till exempel
- brandfarliga och explosiva varor i lag (1988:868) samt
- förordning (1988:1145) om brandfarliga och explosiva varor
- elektrisk starkströmsanläggning i förordning (1957:601) om elektriska starkströmsanläggningar samt förordning (1993:1068) om elektrisk materiel, samt övriga lagar och förordningar som är tillämpliga i den försäkrade verksamheten.

10.2 BRANDFÖRSÄKRING

10.2.1 BRANDSLÄCKNINGSPREDSKAP OCH LARMANORDNINGAR

Brandsläckningsredskap och larmanordningar ska finnas i den utsträckning som anges av kommunens brandchef eller försäkringsgivaren.

10.2.2 BRANDFARLIGA HETA ARBETEN

Dessa regler gäller för tillfällig arbetsplats, där **heta arbeten** utförs eller där fara för brand kan föreligga. Med **heta arbeten** avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

Brandskyddsansvarig

Den som avser att bedriva **heta arbeten** på tillfällig arbetsplats (t ex ägare eller brukare av fastighet) ska skriftligen utse en brandskyddsansvarig, som ska bedöma om arbetena medför fara för brand.

Om fara för brand bedöms föreligga ska den brandskyddsansvarige

- utfärda tillstånd på Svenska Brandförsvarsförbundets blankett Tillstånd/Kontrollista för **heta arbeten** (TK-Allmänt respektive TK-Tak) eller motsvarande, som ska vara fullständigt ifyllt
- under arbetets utförande förvissa sig om att nedanstående säkerhetsregler följs.

Den brandskyddsansvarige får inte utföra **heta arbeten**. Utsetts inte en brandskyddsansvarig har den försäkrade brandskyddsansvaret.

TK-Allmänt respektive TK-Tak kan beställas från Svenska Brandförsvarsförbundet (SBF).

SÄKERHETSREGEL NR 1: BEHÖRIGHET

Den som ska utföra eller bevaka ska ha behörighetsutbildning och erfarenhet av brandskydd. Utbildningen ska vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBF:s Utbildningskommitté för **Heta Arbeten**.

Den som är utsedd att regelbundet vara brandskyddsansvarig ska ha motsvarande utbildning och erfarenhet.

SÄKERHETSREGEL NR 2: BRANDVAKT

Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen under den tid som de **heta arbetena** utförs. Detta gäller även under arbetsrast. Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört.

Brandvakt krävs inte när brandskyddsansvarige bedömer att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt, exempelvis vid takarbeten.

SÄKERHETSREGEL NR 3: BRANDFARLIG VARA

För arbete i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara eller lättantändligt material ska tillstånd inhämtas av kommunens räddningschef.

SÄKERHETSREGEL NR 4: STÄDNING OCH VATTNING

Arbetsplatsen ska vara städad och vid behov vattnad.

SÄKERHETSREGEL NR 5: BRÄNNBART MATERIAL

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska flyttas bort, skyddas eller avskärmats genom övertäckning.

SÄKERHETSREGEL NR 6: BRÄNNBARA BYGGNADSDELAR

Brännbara byggnadsdelar och värmeledande konstruktioner ska vara kontrollerade och skyddade samt kunna göras åtkomliga för omedelbar släckning.

SÄKERHETSREGEL NR 7: OTÄTHETER

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara tätade och även kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

SÄKERHETSREGEL NR 8: SLÄCKUTRUSTNING

Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats. Här avses slang med vatten eller två certifierade handbrandsläckare med lägst effektivitetsklass 34A 233B C (minst 6 kg) eller ABE III.

Vid takläggning krävs:

Slang med vatten och två certifierade handbrandsläckare med lägst effektivitetsklass 34A 233B C (minst 6 kg) eller ABE III samt brytverktyg, t ex pikyxa och handstrålkastare. När förutsättning för släckning med vatten saknas, t ex vid risk för frysning eller vid lågt vattentryck, ska utrustningen kompletteras med ytterligare en certifierad handbrandsläckare med lägst effektivitetsklass 34A 233B C (minst 6 kg) eller ABE III.

SÄKERHETSREGEL NR 9: SVETSUTRUSTNING

Svetsutrustningen ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med backventil för bränngas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.

SÄKERHETSREGEL NR 10: LARMNING

Räddningstjänsten/brandkåren ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll.

SÄKERHETSREGEL NR 11: TORKNING OCH UPPVÄRMNING

Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

SÄKERHETSREGEL NR 12: TORKNING AV UNDERLAG OCH APPLICERING AV TÄTSKIKT

Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300°C.

SÄKERHETSREGEL NR 13: SMÄLTNING AV ASFALT

Vid smältning av asfalt ska utrustningen uppställas, hanteras och tillses, enligt SBF:s instruktioner för brandfarliga **heta arbeten** på tak och balkonger. Beställs från SBF.

10.2.3 TOBAKSRÖKNING

Rökning får ske i kontor, matsalar, samlingslokaler, på särskilt anvisade platser och efter godkännande från kommunens brandchef även på fasta arbetsplatser. På övriga platser får rökning inte ske.

10.2.4 BRANDDÖRR OCH ANNAN SEKTIONERING

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering ska vara stängd under icke arbetstid.

10.2.5 MOTORDRIVET FORDON

Motordrivet fordon (motorfordon, traktor, motorredskap och terrängmotorfordon) får i för arbetet erforderlig omfattning införas eller användas i lokal eller upplag under förutsättning att

- fyllning, tömning eller byte av bränslebehållare samt laddning av batteri sker på betryggande sätt och på plats avskild från lokalen eller upplaget i övrigt
- permanenta lastnings- och lossningsplatser försetts med brandsläckningsredskap
- Försäkringsgivaren och kommunens brandchef lämnat medgivande därtill, om lokalen eller upplaget är brand- eller explosionsfarliga.

Motordrivet fordon får inte utan medgivande av försäkringsgivaren och kommunens brandchef garageras inom fabriktions-, lagerlokal eller upplag.

10.2.6 SPECIELLA ANORDNINGAR

Sådana anordningar där risk för överhettning föreligger, exempelvis bastu och kaffebryggare, ska vara försedda med ej urkopplingsbar timer.

10.3 INBROTTSKYDD

Byggnads omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr- och fönsterenhet m m) ska - såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar - motsvara skyddsklass 1 enligt "Regler för mekaniskt inbrottskydd, RUS 200:3", utgivna av Svenska Stöldskyddsforeningen.

Då strängare skyddsklass krävs, skyddsklass 2 eller 3, anges detta i försäkringsbrevet/beviset.

10.3.1 NYCKEL

Nyckel till lokal ska handhas och förvaras på betryggande sätt. Den får till exempel inte vara märkt eller placerad så att den kan identifieras av obehörig. Den får inte heller förvaras på sådant sätt i berörd lokal att den är lättillgänglig för obehörig.

10.3.2 NYCKELSKÅP

I nyckelskåp i anslutning till lokal enligt föregående stycke får endast förvaras sådan nyckel som uteslutande går till allmänt utrymme - såsom pannrum, soprum, hissmaskinrum eller liknande - vilket är betryggande avskilt från berörda lokaler i övrigt.

10.3.3 LÅS OCH LÅSKOMBINATION

Lås eller låskombination ska omedelbart bytas eller ändras om det finns anledning misstänka att någon obehörig innehar nyckel eller har kännedom om koden respektive låskombinationen.

10.4 DATAMEDIA OCH DATAINFORMATION

Aktuella system-, standard- och applikationsprogram ska finnas i minst två exemplar.

Säkerhetskopior ska vara aktuell, korrekt och funktionsduglig samt förvaras på annan plats än **försäkringsstället**. Även de krav bokföringslagen ställer ska iakttas.

10.5 DATOR OCH DATAMEDIA

För att förhindra och begränsa risken för driftstörningar ska den försäkrade

- upprätta säkerhetsrutiner för felhantering som ska omfatta befintliga system i anläggningen
- tillse att anläggningen har till krävet på driftsäkerhet anpassat skydd mot störning i elförsörjningen
- utse lämplig person jämte ersättare för denne att svara för att gällande säkerhetsrutiner följs och berörd personal är utbildad såväl hanterings som säkerhetsrutiner.

10.6 ARKIVALIER

Arkivalier, det vill säga ritningar, register, kartotek och dylikt, som vid skada inte kan rekonstrueras utan anlita av expertis, ska vara mikrofilmade eller på annat sätt kopierade. Filmen eller kopian ska förvaras på annan plats än **försäkringsstället**.

10.7 VVS-INSTALLATIONER OCH ARBETE I VÅTUTRYMMEN

VVS-installationer och arbete i våtutrymmen ska vara fackmässigt utförda enligt materialleverantörens typgodkända anvisningar och enligt gällande - branschregler. Arbetet ska utföras av utbildad personal med certifikat/utbildningsbevis för den aktuella installationen och det aktuella materialet. Av protokollet från egenkontrollen ska framgå att provtryckning och andra av myndighet, branschorganisation eller materialleverantör föreskrivna kontroller genomförts på ett korrekt sätt.

10.10 PÅFÖLJD VID ÅSIDOSÄTTANDE AV FÖRESKRIFT

10.10.1 HUVUDREGEL

Har den försäkrade när skada inträffar försummat att följa en säkerhetsföreskrift enligt punkt 10, betalas ersättning från försäkringen endast i den utsträckning det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften hade följts.

Vid allvarlig försummelse kan avdrag göras med upp till 100 % av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats.

Avdrag görs inte om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften hade följts, eller om den som har tillsyn över att föreskriften följs inte kan lastas för att den åsidosatts.

Har en föreskrift enligt punkt

- 10.3 Inbrottskydd eller
- 10.4 Datamedia och datainformation görs avdrag enligt huvudregeln.

10.10.2 SÄRSKILD PÅFÖLJD GÄLLANDE DATAMEDIA OCH DATAINFORMATION

Har föreskrift enligt punkt 10.4 Datamedia och datainformation inte följts, gäller utöver påföljd enligt huvudregeln, att ingen ersättning lämnas för avbrott eller extrakostnad till följd av skada på datamedia och datainformation.

10.10.3 NEDSÄTTNING GÖRS MED 30 %

Har föreskrift enligt punkt

- 10.2.2 Brandfarliga heta arbeten eller
- 10.7 VVS-installationer och arbete i våtrum

inte följts, görs avdrag med 30 % av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats, dock med lägst 1 och högst 10 prisbasbelopp.

Avdraget kan minskas eller helt falla bort om det kan antas att skada skulle ha inträffat även om föreskriften följts, eller om den som har tillsyn över att föreskriften följs inte kan lastas för att den åsidosatts, eller om särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

10.10.4 NEDSÄTTNING GÖRS MED 20 %

Har annan föreskrift än vad som anges under punkt 10.10.1 - 10.10.3 inte följts, görs avdrag med 20 % av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats, dock med lägst 1 och högst 10 prisbasbelopp. Avdraget kan minskas eller helt tas bort om det kan antas att skada skulle ha inträffat även om föreskriften följts, eller om den som har tillsyn över att föreskriften följs inte kan lastas för att den åsidosatts, eller om särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

12 Åtgärder vid skada

12.1 RÄDDNINGSPLIKT

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad och oskadad egendom
- utan uppskov vidta lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade rörelsens drift
- söka bereda sådana arbetstagare, som genom skadan blivit arbetslösa, annan produktiv sysselsättning än den ordinarie arbetsuppgiften.

12.2 PÅFÖLJD VID ÅSIDOSÄTTANDE AV RÄDDNINGSPLIKT

Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt enligt ovan och om det kan antas ha varit till men för försäkringsgivaren, är försäkringsgivaren berättigad till skäligt avdrag på den ersättning som annars skulle ha betalats, eller till fullständig befrielse från ersättnings skyldighet.

12.4 SKADA VID RÄDDNINGÅTGÄRD

I samband med sådan egendomsskada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skada som uppkommit genom att försäkrad egendom vid skälig räddningsåtgärd skadats, förkommit eller stulits.

Ersättning lämnas dock inte om gottgörelse kan fås från annat håll.

13 Anmälan om skada med mera

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till försäkringsgivaren så snart som möjligt, dock senast ett år från tidpunkten när skadan har upptäckts. Annars går rätten till ersättning förlorad.

13.1 POLISANMÄLAN

Vid inbrott, rån, överfall eller annat brott ska polisanmälan göras och kopia på denna sändas in till försäkringsgivaren.

13.2 ERSÄTTNINGSKRAV

Krav på försäkringsersättning ska framställas till försäkringsgivaren senast ett år från tidpunkten när skadan har upptäckts. Annars går rätten till ersättning förlorad.

13.3 SKADEBESIKTNING

Försäkringsgivaren har rätt att låta besiktiga skada samt utfärda anvisningar för reparation och att tillvarata skadad egendom innan reparationsåtgärder vidtas. Meddelar försäkringsgivaren anvisningar om val av reparatör eller metod för reparation eller sanering är den försäkrade skyldig att följa dessa. Iakttar inte den försäkrade vad som här sagts är försäkringsgivarens ansvar begränsat till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

13.4 SKYLDIGHET ATT LÄMNA UPPLYSNINGAR

Den försäkrade är skyldig att utan dröjsmål lämna försäkringsgivaren handlingar och andra upplysningar som kan vara av betydelse för skadeutredning.

13.5 SKYLDIGHET ATT UTREDA, VITTNA MED MERA

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar med mera, som är av betydelse för bedömning av skadefallet och den försäkrades ansvar, vilka kan genomföras inom den försäkrades verksamhet. Den försäkrade är även skyldig att utan ersättning vid rättegång se till att vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos honom anställd personal i nödvändig utsträckning.

13.6 DOKUMENTATIONSPLIKT

Den försäkrade ska i rimlig omfattning förvara dokumentation i form av konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, program- och systemtester, recept, instruktioner, bruksanvisningar, avtal, garantier och liknande handlingar på sådant sätt att de på försäkringsgivarens begäran kan uppvisas när det kan vara av betydelse för skadeutredningen. Om den försäkrade inte iakttar sina skyldigheter och det kan antas vara till men för försäkringsgivaren, är försäkringsgivaren berättigad till skäligt avdrag på den ersättning, som annars borde ha betalats.

13.7 ORIKTIGA UPPGIFTER I SAMBAND MED SKADA

Om den försäkrade eller någon annan som begär ersättning av försäkringsgivaren efter ett försäkringsfall uppsåtligt eller av grov vårdslöshet oriktigt har uppgett, förtigit eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som annars skulle ha betalats till honom sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Ersättningsbegränsningen gäller även i förhållande till annan försäkrad än den som lämnat oriktiga uppgifter.

13.8 POLISUTREDNING, POLISINTYG OCH DOMSTOLSAVGÖRANDE

Föranleder skada polisutredning eller domstolsavgörande ska förundersökningsprotokoll och eventuell efterföljande dom sändas till försäkringsgivaren.

13.9 PÅFÖLJD VID ÅSIDOSÄTTANDE AV SKYLDIGHET ATT ANMÄLA MED MERA

Om den försäkrade inte iakttar sina skyldigheter enligt bestämmelserna i punkt 13 och om det kan ha varit till men för försäkringsgivaren, är försäkringsgivaren berättigad till skäligt avdrag på den ersättning som annars skulle ha betalats, eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

13.10 UNDERFÖRSÄKRING

Vid helvärdesförsäkring reduceras vid underförsäkring skadeersättningen proportionellt till förhållandet mellan försäkringsbeloppet/angivna värdet och nyanskningsvärdet/verkliga värdet.

16 Tidpunkt för betalning av ersättning

16.1 BETALNING AV ERSÄTTNING

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt punkterna 12 och 13. Den del av ersättningen, som kan tillkomma den försäkrade om försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett. Om myndighetsförbud att återuppföra skadad byggnad överklagats och försäkringsgivaren på grund av detta väntat med att betala ut ersättningen, ska ersättningen betalas senast en månad efter det att försäkringsgivaren fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning eller domstolsavgörande enligt punkt 15.6 avvaktas, ska ersättning betalas senast en månad efter det att försäkringsgivaren erhållit utredningen eller värderingen. För den tid som utbetalningen fördröjs genom detta betalas ränta enligt riksbankens diskonto.

16.2 DRÖJSMÅLSRÄNTA

Betalas ersättning senare än vad som anges i punkt 16.1 betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas dock inte om den är mindre än SEK 200. Försäkringsgivaren betalar dock inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som åligger honom enligt bestämmelserna i punkterna 12 och 13.